

Előfizetési ár	
nelyben, házhoz hordva:	
Egész évre	12 kor.
Fel évre	6 kor.
Negyedévre	3 kor.
V i d é k r e, postán küldve:	
Egész évre	16 kor.
Fel évre	8 kor.
Negyedévre	4 kor.

KECSKEMÉTI LAPOK

(KECSKEMÉTI FRISS UJSÁG)

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

Megjelen minden nap
hétfő és
ünneputáni nap kivételével.

A lap szellemi és anyagi
részére vonatkozó összes
dolgok a szerkesztőség és
kiadóhivatalba intézendők.

A szerkesztésért felelős: **Hollósy János.** Telefonszám: 141. Laptulajdonos: **a Nyomdarészvénytársaság.**

Támadnak a németek Lodz körül.

A Kárpátokban folynak a harcok. Vilmos császár a keleti hadszíntéren.

Küzdelmek az oroszokkal.

Kárpátokba betört ellenséget visszavertük
(A K. L. eredeti távirata.)

A tegnapi nap egész orosz-lengyelországi és nyugat-galíciai arcvonalunkon nyugodtan telt el.

A Kárpátokban a Homonna felé előnyomult ellenséges erőket megvertük és visszaszorítottuk.

Csapataink 1,500 oroszot ejtettek foglyul.

*Höfer vezérőrnagy,
a vezérkar főnökének helyettese.*

Visszavert orosz támadás.

Sikeres ellentámadások.

Berlin, november 30. A nagyfőhadiszállásról jelentik: A nyugati hadsereg nézve a tegnapi napról csak annyi jelenteni való van, hogy az ellenségnek Yperntől délkeletre és Lensől nyugatra ellenünk intézett támadásai meghiúsultak.

Keleten a hejzvet a Visztula jobb partján változatlan. Az oroszoknak Lodz környékén való előretöréseit visszavertük. Ezután megkezdett ellentámadásaink sikeresek voltak.

Dél-Lengyelországból nincs lényegesebb jelenteni való. *Legfőbb hadvezetőség.*

Vilmos császár a keleti harctéren.

Berlin, november 30. A Wolff-ügynökség jelenti: Nagy főhadiszállás, november 30. A császár ez idő szerint a keleti hadszíntéren tartózkodik.

Legfőbb hadvezetőség.

Föltartózatlan előnyomásunk Szerbiában.

A szerbek kétségbeesett ellenállása. Újabb ezerháromszáz fogoly.

(A K. L. eredeti távirata.)

Az ellenség a jelenlegi ütközet-arcvonalon kétségbeesett ellenállást fejt ki és egészen a szuronyrohamik kifejlődő heves ellentámadásokkal próbálja előnyomásunkat feltartóztatni.

A Kolubara keleti partján álló saját csapatok helyenkint ismét tért nyertek.

A Valjevón keresztül és attól délre előnyomult hadoszlopok általában a Ljig folyótól keletre fekvő magasiatokat és azt a vonalat érték el, amely a Suvobor magaslatától az Uzicetól keletre fekvő útháromszögig húzódik.

Tegnap összesen 2 ezredparancsnokot, 19 tisztet és 1245 főnyi legénységet fogtunk el.

Eperjesen nincs veszély.

(A K. L. eredeti távirata.)

Eperjes, november 30. Faragó József, Eperjes város polgármestere, hirdetmények útján figyelmeztette a város lakosságát, hogy *menekülésre nincs ok.* Ha netán — amit kizártnak tart — a város közelében csata vívatnák, erről a közönséget idejekorán értesíteni fogja. *Most elmenekülni és ezzel izgalmat okozni teljesen indokolatlan.* A hatóságok felelősségük tudatában, gondoskodnak a polgárság védelméről. Ebben a nehéz időben fölsőleges elutasások költségeivel súlyosbitani a helyzetet. *Mindenki nyugodt lehet, hogy veszély nincsen. A polgármester falragaszai megnyugtató hatást keltek.*

Batum előtt a győzelmes török sereg

(A K. L. eredeti távirata.)

Konstantinápoly, november 30. A főhadiszállás hivatalosan jelenti: A Csoroch vonalon álló csapataink az e folyó torkolatánál vidékéről előretörő oroszokat visszaverték. A batumi szárazföldi erődtízek tűzérése résztvett ebben a harcban, de minden eredmény nélkül. *Csapataink elérték a Batumtól tíz kilométernyire délre levő Acsara vidékét.*

A zempléni orosz haderő katasztrófája.

(A K. L. eredeti távirata.)

Nagyimhály, november 30. A Kárpátokon betört orosz haderők zömét katasztrófális csapás érte.

Az oroszok, akik már kezdettől fogva érezték a kelepécét, amelybe jutottak, gyors visszavonulást terveztek, azonban az Ungból ellenük nyomult erők megállásra kényszerítették őket, a menekülésük útja tehát el volt vágva. Hogy tréniük és nehéz ütegeik elvonulását biztosítsák, egéruat igyekeztek nyerni.

Szombattól péntekig tartottak az elkeseredett ütközetek. Végül a megvert orosz sereg rendetlenül húzódott nyugatnak, hogy szintén erre nyerjen menekülést.

Ekkor történt, hogy a megállott oroszokra is súlyos csapást mértünk. A sturmölások egyes éjjelen át tartottak, a kézitásokban száz és száz orosz katonát halt meg, ágyúink és gépfegyvereink is rettenetes pusztulást vittek véghez, a hegyekről szórva gyíkos tüzelésüket az oroszokra.

A kárpáti haderők műve immár teljes. A betört oroszok nagyrészt beszorítva csapataink, egypontra terelték össze s itt összeszorítva, egy kis területen északról, nyugatról és délről intézünk ellenük igen erős támadásokat. Tüzérségünk nagyszerű eredményeket produkál velük szemben, a biztos győzelem csak az ellenség nagy száma miatt késétt, de sokkal nagyobb mértékűnek ígérkezik, mint amilyennek előre gondolhattuk. A betört oroszok vagy megadják magukat, vagy egytől-egyig ott pusztulnak el a Beszkidek és a Vihorlát fagyos völgyeiben.

A katonák karácsonya.

Katona és polgár... nincs közöttük most semmi válaszfal, hiszen a civilekből lesz máról-holnapra hős, rettenthetetlen katona. Mindenkinek van valakije, aki a király uniformisát hordja, mindnyájan egybeforrotunk azokkal, akik mennek, harcolnak, vagy sebesülten visszatérnek. A katonák karácsonyának megszépítéséért folytatott akció már szépen halad, a város minden házába bekopogtatnak a jótékony egyesületek buzgó hőlgyei s szerkesztőségünkbe is hozzák a nemesszívűek adományait. Talán el lehet érni, hogy minden a harctéren lévő katona megkapja a karácsonyi dolgot s benne az otthonlövők megemlékezését, szeretetét és imádságát. Nem mulaszthatjuk el, hogy az e célu adakozásra még egyszer felhívjuk a közönség figyelmét, de ezzel kapcsolatban egy másik, nem kevésbé meleg, rokonszenves és nem is nehezen teljesíthető akciót kívánunk megindítani.

A harcoló katonáknál nem rosszabbak a sebesült katonák sem. A helyzetűk annyival jobb talán, hogy már nem kell az ellenséget üldözniük s a hó, szél helyett meleg szobában vannak, de ezt bizony leontja a sebek sajkása, meg aztán egyben tökéletesen melegegyeznek a harctéren lévő bajtársaikkal, távol vannak otthonuktól.

Az első csatározások idején, mikor a hadjárat még egész borzalmas nagyszerűgében ki nem bontakozott, amint tapasztalhattuk, gondot fordítottak arra, hogy a sebesült lehetőleg a szülőföldjére kerüljön ápolás alá. De ez még akkor sem voll rendszeres s most már egyáltalán nincs így. Nálunk, a mi sebesültekörházainkban idegen legények fekszenek s a lábadozóik, akik utcáinkat rojják, szintén idegenek. Otthon tehát nincs s ha a katonáknak karácsonykor az otthon melegéből akarunk valahogyan juttatni valamit, akkor ezekre az árva legényekre is gondolni kell. Nem kétséges, hogy a kecskeméti tartalékkörházak fényes, meleg estét szántak ápoltaiknak a kised születésnapjára, de a karácsonyestét még kedvesebbé, színesebbé lehetne tenni számukra egy egészen egyszerű módon.

Arra az estére, amelyet minden család együtt szokott tölteni terített asztalnál, hívjon meg minden kecskeméti család egy-két sebesültet, lássa el minden jóval s főképp a régen nélkülözött családi szeretet melegségével. Azt hisszük, hogy az indítvány tetszésre talál közönségünk minden rétegénél s nem lesz egy család sem, aki elmulasztaná a meghívást, hogy a maga fia helyett egy másik katonát lásson körében, egy másik katonát, akinek sorsa közös azével, akit nagyon, nagyon szeretünk. A karácsony ilyenformán igazi háborus szeretet ünnep lenne.

Elgondolni is gyönyörűség, micsoda melegséget vinne ez a polgárság egyébként eléggé szomorú, háborus karácsonyának ünnepébe. Egybeforranánk ezáltal a havas, fagyár harctér küzdő hőseivel, az itthonlövők a hadvavonulattal s mindnyájan a közös, nagy szeretetben.

— A tanfelügyelőség és a karácsony. Mindnyájunk kötelessége, hogy küzdő katonáinknak szereteteiktől történő elszakadásul. nyomasztó érzését ezen a szent estén a megemlékezés gyöngédsége által enyhítsük. A tanfelügyelő is felhívja az iskolák igazgatóit és tanítóit, hogy maguk részéről is kövessenek el mindent, hogy ez a mozgalom szeretetteljes fölkarolásra találjon az iskolák részéről is.

A kárpáti harcok.

(A K. L. eredeti távirata.)

Nyiregyházáról jelentik: Illetékes kelyről közlik: *Zemlén északi részében a csatározások még tartanak. Csapataink több ellenséges pozíciót elfoglaltak. — Ungban és Beregben a helyzet változatlan.*

Óriási ütközet a varsói vonalon.

(A K. L. eredeti távirata.)

Berlin, november 30. A haditudósítók jelentik a keleti hadsereg főhadiszállásáról: **Három napos szünet után a német csapatok újra megkezdték a támadást az orosz erők ellen**, melyeknek megerősítésére tudvalevőleg Varsóból és Lvangorodból küldtek segítő csapatokat. A katonák, akinek hangulata az elképzelhető legelkessebb az elért sikerek után, elszántan folytatják a megkezdett támadást és az első nap harcai máris jelentős eredményeket tüntetnek fel és sikerrel hízhatnak. **A harcok igen nagyarányúak és roppant jelentékeny erők állnak egymással szemközt mindkét fronton**, úgy, hogy rendkívül hosszú és rendkívül heves és elkésredett harcra van kilátás. A német seregek centruma erősen benyomta már az orosz frontot és tovább is visszaszorítja. Az oroszok, amint ez a levegőben végzett bravurok felderítő szolgálat jelentése alapján kiderült, tartalékereget szállítottak a tűzvonalba.

Berlini mértékadó körökben igen nagy jelentőségűnek mondják az új ütközetet, melynek kimenetele elé a legjobb reményekkel tekintenek. Illetékes helyen a legnagyobb elragadtatással nyilatkoznak az osztrák-magyar hadsereg munkájáról, azokról az óriási erőfeszítésekről, melyeket az igen nagy orosz erőkkel szemben oly nagy sikerrel végzett. **Az osztrák-magyar hadseregnek köszönhető, hogy az orosz főerő támadása teljesen megghiúsult.** Egyike a világháború legnagyobb fegyvertényeinek, hogy az igen nagy orosz erőkkel szemközt nemcsak helytállt az osztrák-magyar hadsereg, hanem igen nagy vonalon vissza is szorította azokat, tüzérségével megtizedelte és harmincezer foglyot ejtett. Egész Berliin, nemcsak a német nép, hanem a hivatalos körök is óriásira értékelik ezt a munkát, amely a német akciókat északon lehetővé tette és amely a tulajdonképpeni előmozdítója és megszerzője a német sikereknek. Csak ez az együttműködés, kizárólag az osztrák-magyar haderők emberföltött heroizmusa tette lehetővé, hogy a német seregek újra támadásba mehettek át, mert az osztrák-magyar hadsereg az orosz erők egy jelentékeny részét lekötötte és igen nagy veszteségeket okozott az ellenségnek. Nagy részével beszélnek Berliin mértékadó körei a kárpáti betörésről és őszintén **sajnálják, hogy Magyarország határterülete is szenvedni kénytelen az oroszok pusztításaitól, de utalnak arra, hogy Keletporoszországban is csak a saját területen sikerülhetett az oroszok megverése és kiverése és a hátrányt lakosságot ott is az egész nemzet szeretete és halálja kárpótolta az átélt nélkülözésekért.**

Szerbia hajlékért könyörög Bulgáriánál.

Szofia, november 30. Az ántánt diplomatai igyekeznek elhitetni Bulgáriával, hogy Szerbiától, Görögországtól és Romániától területi engedményeket akarnak kieszárolni számára. Bulgária keresztül lát ezeken a kísérleteken és mint pozitívumot állapítja meg belőlük Szerbia teljes kétségbeesését. Szerbia dezolátságára mutat az Athénből ideérkezett jelentés, amely szerint befolyásos francia politikusok most már azt követelik Nisben, hogy maga a szerb kormány kérje fel Bulgáriát Macedónia megszállására. Az ántánt görögországi machinációt jellemzi az a tendenciózus és nevetséges híresztelés, hogy Bulgária fegyveres támogatását csak arra az esetre igényli, ha az osztrák-magyar hadsereg Szaloniki elé vonulna. Egyébként a francia diplomaták csak azt óhajtják, hogy Szerbia teljes veresége esetén — amely most már a saját bevallásuk szerint sem lehet messze — a szerb kormány

a maga hadikészleteit és irattárait átszállíthassa Bulgáriába, amelylyel a régi Szerbia vámuinóba lépne.

Arra, hogy a bolgár sajtó mennyire tisztában van Szerbia teljes leveretésével, jellemző, amit a Volja legutóbbi száma ír. **E lap szerint Bulgáriának már csak azért is meg kell szállnia Macedóniát, mert megtörténhetik, hogy a szerbek kétségbeesésükben Ferenc Józsefet kiáltják ki szerb királynak.**

Haeckel a világbéke feltételeiről.

Berlinből írják: Oswald Vilmos, a híres német tudós monista prédikációiban kifejezést adott annak a reményének, hogy Európa államai Vilmos császárral, mint elnökkel az élükön, konföderációba lépnek s ezzel megszűntetik a világbéke. Az egyes államok hadserege Németország rendelkezésére áll és viszont. Ezzel kelet felé teljes erővel léphet föl Európa. A német monista szövetség elnöke, **Juliusburger Ottó dr.** a legkiválóbb emberekhez kérdést intézett, — hogy a béke milyen föltételek mellett lesz megköthető.

Haeckel Ernő, a világhírű filozófus válasza így szól: Nézetem szerint Németországnak és a vele szövetségelt kontinentális államoknak a következő célok felé kell törekedni:

1. *Meg kell szabadítani Európát Anglia tiranizmusától.*
2. *Ezt csak a német hadseregnek inváziójával érthetik el. Meg kell a tengeri rablóállam fővárosát szállani.*
3. *Belgiumot fel kell osztani.* A nyugati rész egész Ostende-Antwerpenig német birodalmi tartomány legyen, északi része csatlósítsák Hollandiához, délkeleti része Luxemburnak jusson, mely belépne a német birodalmi szövetségbe.
4. *Németország megkapná az angol gyarmatok legnagyobb részét és Kongsót.*
5. *Franciaország lemond északkeleti tartományairól.* Németország javára.
6. *Oroszország azzal lesz tehetelenné, hogy a lengyel királyságot restitundák és ez szövetségbe lép Ausztria és Magyarországgal.*
7. *Oroszország német tartományai a német birodalomhoz csatlósítsák.*
8. *Finnország önálló és Svédországgal lép szövetségbe. Quod fortuna adjuvat, — mondja Haeckel. Wünder Warhatter Krieg című riportra teljesen fedi álláspontomat.*

Az omló vér és az ömlő pénz.

Mibe kerül a világháború?

Minden gondolatunk, minden idegződésünk azé a káprázatos és borzalmas nagyszerű színjátéké, amely körülötünk folyik. A háború, amely most már a szó legigazibb értelmében világháborúvá nőtt, nemcsak a gazdasági és társadalmi életünkön, hanem a lelki életünkön is nyomtatott. Érdeklődésünk most kevésbé keresi fel a művészet, vagy tudomány herkeit s ha igen, úgy a háború művészetét s a hadviselés tudományát keresik ott is.

A hadviselés művészet és tudománya közös alapon épül fel, amelynek első szükséglete, mint azt már a hírhedt Montecuccoli megmondta: a pénz, a második és harmadik, szintén a pénz. Ha tehát, amint láthatjuk is, a háborúhoz annyi pénz kell, nem lesz érdektelen, ha megismerkedünk néhány számmal, amelyek érdekesebben beszélnek, bármely riportnál. A háború, annak pusztításai értékekben s egyekben elképzelhetetlen összegeket emésztettek meg, amelyekről a következő fejtegetés nyújthat némi tájékozást.

A háború réme az állami kiadásoknak 20—30—40 százalékát emésztette fel már békeidőben s az utóbbi évek progresszív hadügyi beruházási programja csaknem minden államot rendkívüli kölcsönök felvételére kényszerített. Megbízható becslések körülbelül 9 milliárd koronában állapítják meg Európa egy évi hadügyi költségét a legutóbbi évek idején. A haditengerészet kiadásait beszámítva, első helyen állott Anglia 1752 millió korona kiadással, utána következtek sorrend szerint Oroszország 1704 millió, Németország 1680 millió, Franciaország 1344 millió, monarchiánk 690 millió, Olaszország 624 millió s a többi európai államok 984 millió koronát kitevő hadi költségvetéssel. Fegyverben tartott ez a háború béke körülbelül négy millió erős, munkaképes férfit, lekötött több mint egy

millió lovat, számtalan ipartelepét és munkáskezet. Ez azonban még csak a béke volt, melynek a háborút előkészítő költségei más adatok szerint még jóval magasabbak voltak. Kokowzew orosz miniszterelnök immár három éve a finn javaslat tárgyalása alkalmával évi 600 millió rubelre becsülte az orosz hadügyi költségeket, fejenként az egész lakosság száma szerint elosztva 450 koppekre, azaz kb. 23 koronára, hozzátevé, hogy Oroszország évente 4,500.000 embert állít sor alá. Riesser a békeidő költségét a különböző országokban a következőképpen állítja fel: Anglia 27.53 márka, Franciaország 22.36, Németország 19.12, Oroszország 17.49, Ausztria-Magyarország 10, Olaszország 10.49 márka.

A statisztika kiszámította az eddigi nagy háború költségeit is, melyek csak a múlt században meghaladták a 80 milliárdot. Ebből a horribilis összegből a krími háború 99.500 millió frankba került, az orosz-osztrák háború 1500, az amerikai polgárháború 35.000, a porosz-osztrák háború 1050, a német-francia háború 13.000, a török-osztrák háború 6452, a spanyol-amerikai háború 3900, a bur háború 5800, az orosz-japán háború 6400 millió frankba került, mely utóbbi háború Japán egész évi állami bevételeinek több mint 70 százalékát emésztette fel. Ezek az arányok teszik lehetővé becsléseinket a mai viszonyok figyelembe vételével a napjainkban folyó, kontinenseket lángba borító háború költségeinek nagyságáról. Eltekintve a békés idők hadi készüldőségeinek költségeitől, az orosz-japán háború tapasztalatai nyomán a mai államok tulajdonképpeni költségeit katonáink kb. 20 koronára becsülhetjük. A legújabb statisztikai adatok szerint az osztrák-magyar, német, török haderő, a népfölkelés nélkül, kb. 8 millióra tehető, míg ezzel szemben az ellenséges orosz, francia, angol, szerb, montenegrói és japán hadseregek, csak a tényleges katonákat számítva, kb. 2 millióval több, azaz 10 millió katonából állanak. Nagyjában ugyanezt az arányt kapjuk meg, ha a jelenleg harcban álló feleknél beszámítjuk a bevonult tartalékeregeket, de levonjuk azt a részt, amely tényleg még nem áll fegyverben. Nagy és erősen kikerekített számokkal dolgozva tehát kb. 18 millióra tehetjük a harcban álló seregek létszámát. Ha most az előbb említett és valószínűnek látszó, a modern hadviselés költségein alapuló kulcsot használjuk, azaz a tulajdonképpeni hadviselés költségeit katonánként napi 20 koronában számítva, a mai háború napi hadviselési költségeit legalább is napi kerek 360 millió koronára becsülhetjük.

Ezek az összegek azonban csak a hadviselő államok kiadásai. Eljlesztő azonban az elpusztult energiáknak és egyéb értékeknek összege, legelsősorban a legértékesebb munkaerő megsemmisülése, az esetek szomorú statisztikája, aminek hozzájárul a sebesültek munkaképességének számokban fel nem becsülhető csökkenése. Csak 2 százalékos veszteséget számítva, a felnőtt egyszerű műveltségű ember termelési költségét átlag csak 5000 koronában állapítva meg, 18 millió emberrel a veszteség — ismételen hangsúlyozni kell, nem az elpusztult emberek értékében, hanem csakis a termelési költségekben — 1800 milliót, csaknem két milliárdot tesz ki. A következő tétel a nemzetvagyonban okozott pozitív károk, virágzó falvak, a termés, állat, erdő stb. állományban okozott anyagi károk, számítsuk hozzá az ingatlan értékek pusztulásának mérhetetlen sorsát, az elemeknek, tüznek, víznek romboló munkába való mesterséges állítását, vegyük hozzá a rablásokat, gyilkolásokat, (a tulajdonképpeni harcokon kívül), a fertőző betegségek szétharcolását s ez még korántsem minden.

Ha a számokban ki nem fejezhető értékvesztéseket összevetjük a tulajdonképpeni hadviselési költségek napi 360 milliót kitevő összegét legalább is megkettőzhetjük, de ha csak napi 500 millió koronát számítunk, arra a kérdésre, hogy mibe kerül a világháború, bizonyára nem tuzunk. Mivel pedig ma már a háború negyedik hónapjában vagyunk, a háborúnak csak egy évi költségeit nagy általánosságban, több mint 180 milliárd koronára becsülhetjük.

